

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГЕОГРАФІЧНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ»

Компонента освітньої програми – *вибіркова* (5 кредитів)

Освітньо-професійна програма	Регіональний розвиток і просторове планування
Спеціальність	С6 Географія та регіональні студії
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика та інформація
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Заячук Мирослав Дмитрович, доктор географічних наук, доцент, декан географічного факультету https://geoukr.chnu.edu.ua/pro-kafedru/spivrobotnyky/zaiachuk-myroslav-dmytrovych/
Контактний тел.	+380 50 666 3909
Е-mail:	m.zayachuk@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/my/courses.php
Консультації	середа, 09.00 – 10.00

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з Європейською хартією просторового планування (Торремоліноська Хартія) просторове планування є географічним відображенням економічної, соціальної, культурної та екологічної політики суспільства. Одночасно, це наукова дисципліна, управлінський механізм та програма, які було розроблено як міждисциплінарний та всебічний підхід, спрямований на збалансований регіональний розвиток та фізичну організацію простору відповідно до загальної стратегії. Просторове планування здійснюється з метою:

- раціональнішої територіальної організації землекористування та забезпечення взаємозв'язку між різними його формами;
- збалансованості потреб розвитку з необхідністю охорони навколишнього середовища і досягнення цілей соціального та економічного розвитку.

Мета навчальної дисципліни “Географічна децентралізація” полягає в ознайомленні здобувачів вищої освіти зі змістом географічної децентралізації та її основними цілями. Основними завданнями є сформування у здобувачів системи теоретичних знань уявлень про сучасний стан та впровадження

реформи децентралізації в Україні.

Вивчаючи цю дисципліну здобувачі вищої освіти здобудуть додаткову теоретичну і практичну підготовку у галузі регулювання процесами децентралізації. Набувають навичок щодо комплексної оцінки процесів формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади задля створення і підтримки повноцінного життєвого середовища в Україні, підвищення ефективності системи влади, створення умов для подальшого збалансованого розвитку України та її регіонів.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1.	
Тема 1	Формування об'єднаних територіальних громад: очікування та реальність
Тема 2	Децентралізація та реформа адміністративно-територіального устрою
Тема 3	Спротив децентралізації та оптимізація механізмів імплементації реформи
Тема 4	Місцеві вибори та розвиток регіональних партійних проектів у контексті децентралізації.
Тема 5	Роль територіальних громад у формуванні сучасного соціального капіталу
Тема 6	Реалізація цілей децентралізації в Україні у контексті становлення локальної ідентичності
МОДУЛЬ 2.	
Тема 7	Управлінська спроможність і процеси стратегування розвитку об'єднаних територіальних громад
Тема 8	Досягнення інклюзивності розвитку громади на основі захисту прав і свобод громадян
Тема 9	Досягнення інклюзивності розвитку громади на основі захисту прав і свобод громадян
Тема 10	Наслідки територіально-структурних процесів у регіоні та просторові зрушення. Економічна концентрація в контексті повоєнного переформування економічного простору України. Роль метрополії як центру дифузії територіально-структурних процесів.
Тема 11	Обґрунтування концептуальних засад удосконалення децентралізаційних процесів в повоєнний період. Організаційно-економічний механізм управління просторовим розвитком регіону. Повоєнна відбудова і просторове планування.

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Методи навчання:

- словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія, тощо),
- семінарські заняття,
- наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали, тощо),
- робота з навчально-методичною, науковою літературою та картографічними матеріалами;
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (мультимедійні, дистанційні),
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Методи контролю.

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких способів діагностики, як семінарські заняття і самостійні роботи, тестування, індивідуальні завдання, письмове і усне опитування. *Поточний контроль* здійснюється під час проведення семінарів та інших видів занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді письмового фронтального опитування.

Форма *підсумкового контролю* - іспит, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі відповідей на підсумковому модулі, результатів виконання ним певних видів робіт.

Методами контролю є: усний, письмовий (розгорнута відповідь), тестовий, графічний при застосуванні індивідуальної та фронтальної перевірки знань, умінь і навичок студентів.

1. Контроль засвоєння *лекційного і самостійно опрацьованого* теоретичного матеріалу здійснюється на основі модульного (письмового) фронтального опитування, в тому числі – тестування та рефератів.

2. Контроль засвоєння знань та набуття умінь і навичок під час семінарських занять здійснюється шляхом оцінювання представлення робіт (в т.ч. ессе).

3. Контроль виконання *індивідуальних завдань* здійснюється за бажанням студентів, як додаткових (необов'язкових для виконання всіма студентами) науково-дослідницьких завдань шляхом оцінювання виконаних рефератів та усного індивідуального захисту результатів дослідження.

Розподіл балів, які отримують студенти.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни (до 100 балів) є сумою оцінок компетентностей (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності, за виконані ІНДЗ та контрольний модуль (іспит). Максимальна кількість балів, яку може отримати студент до іспиту, у сумі становить 60 балів. Інші 40 балів відводиться на підсумковий модуль (іспит).

Питання *самостійної роботи* включені до завдань модульного контролю і оцінюються при модульному контролі. Додатково студент може отримати до 10 балів за виконання ІНДЗ. Підсумкова оцінка виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно шкали оцінювання. При цьому в іспитовій відомості зазначається сумарна кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.

Шкала оцінювання

Поточне опитування, тестування та самостійна робота	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1	
T 1	3
T 2	7
T3	3
T 4	7
T 5	7
T6	3
Сума	30
Змістовий модуль 2	
T 7	8
T 8	3
T 9	4
T 10	8
T 11	3
Сума	30
Іспит	
Всього	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Не задовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання)

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти

мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/>
- ✓ «Положення про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів» <https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-apeliatsiiu-na-rezultaty-pidsumkovoho-semestrovoho-kontroliu-znan-studentiv/>

ЛІТЕРАТУРА:

Основна література:

1. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Схвалена КМ України 1.04.2014 р.
2. Звіт про результати моніторингу проектів ДФРР у 2015-2017 рр.- ULEAD.- http://rdpa.regionet.org.ua/images/129/Monitoring_of_SFRD_projects_ukr.pdf
3. Аналітичний звіт за підсумками міжрегіонального дослідження участі громадськості у процесах об'єднання та розвитку об'єднаних територіальних громад. Одеса, 2016.- <http://samoorg.com.ua/wp-content/uploads/2016/11/Analitichniy-zvit-povniy.p>
4. Децентралізація в Україні. decentralization.gov.ua
5. Децентралізація влади: як зберегти успішність в умовах нових викликів? Аналітична доповідь. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу : аналіт. доп. / [Жаліло Я. А., Шевченко О. В., Романова В. В. та ін.] ; за наук. ред. Я. А. Жаліла. – Київ : НІСД, 2019. – 192 с.
6. Умланд А. Чотири геополітичні виміри децентралізації України // Дзеркало тижня. – 11.01.2019 https://dt.ua/internal/chotiri-geopolitichni-vimiri-decentralizaciyi-ukrayini-299352_.html
7. Децентралізація в Україні: досягнення, надії і побоювання. Український незалежний центр політичних досліджень. – Київ : 2017. – С. 28.
8. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 12 березня 2019 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/mainmonitoring>
9. Висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України на проект Закону України «Про засади адміністративно-територіального устрою України» (реєстр. № 8051 від 22.02.2018) від 18.05.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=63508&pf35401=455109>
10. Децентралізація: новий етап. Основні завдання на період до 2020 року [Електронний

ресурс]. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/news/10246#gallery-1>

11. Як регіони працювали у 2018 році над перспективними планами формування територій громад, – дані моніторингу Мінрегіону [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/news/10468>

12. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад: Постанова Кабінету Міністрів України 08.04. 2015 № 214 / Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF>

13. Огляд законодавства у сфері освіти щодо повноважень й обов'язків органів місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/182/%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0.pdf>

14. Матриця результатів упровадження децентралізації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://donors.decentralization.gov.ua/uploads/admin/donors_senate/file_uk/files/58eb8e2c6783ec045d924a23/CRF_for_reporting_Minregion_ukr.pdf

15. Підтримання темпу процесу децентралізації в Україні. – OECD Publishing, Paris, 2018. – Р. 189.

16. М. М. Розумний Політика ідентичності: основні завдання та механізми реалізації. – Київ, 2011. Режим доступу : www.niss.gov.ua/.../files/polyt_ident-e871d.pdf

17. Нова регіональна політика для нової України : аналіт. доп. / Я. А. Жаліло, В. І. Жук, О. Ю. Снігова [та ін.]; за заг. ред. Я. А. Жаліла. – Київ : Інститут суспільно-економічних досліджень, 2017.

Додаткова література:

1. Г.П. Підгрушний Формування системи полюсів зростання в контексті завдань адміністративно-територіальної реформи України університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 44-47.

2. П.О. Масляк Суспільно-географічні засади адміністративно-територіальної реформи в Україні //Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук.- практ. конфер.(м.Київ 30-31 березня 2018 р.// гол. ред. колегії: Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 89-92.

3. Ю.М. Хвесик, І.І. Окольніча Методологічні засади моделювання та дослідження регіональних кластерів в аграрній сфері //Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук.- практ. конфер. (м.Київ 30-31 березня 2018 р.// гол. ред. колегії: Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 130-133.

4. І.О. Пилипенко Периферія та периферійність у понятійно-термінологічній системі суспільної географії університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с.,С. 182-185.

5. Ю.Ю. Сільченко, Л.Л. Семенюк, А.В. Зарубіна Деякі аспекти транспортної доступності адміністративних центрів Кіровоградської області університеті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І.Пилипенка, Д.Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. –

304 с., С. 243-245.

6. І.Г. Смирнов Географічна децентралізація в урботуризмі: геологісичний аспект в контексті сталого розвитку //Географія в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: 85 років – досягнення та перспективи (GTSM): Матеріали міжнар. наук.-практ. конфер.(м.Київ 30-31 березня 2018 р.// гол. ред. колегії: Я.Б. Олійник – К.: Прінт-Сервіс, 2018 – 361 с., С. 209-212.

7. М. Растворова, А. Мельничук Проблема пошуку нових вимірів територіальної ідентичності та її вплив на просторові трансформації в місті // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І. Пилипенка, Д. Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 215 – 217.

8. С.Г. Шулевський Особливості транспортно-географічного положення великих і середніх міст Українського Причорномор'я // Регіональні проблеми України: географічний аналіз та пошук шляхів вирішення: матеріали 12 міжнародної науково-практичної конференції, м.Херсон, 5-6 жовтня 2017 р. / За заг. редакцією І. Пилипенка, Д. Мальчикової – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 304 с., С. 283-286.

9. OECD (2016), OECD Regional Outlook 2016: Productive Regions for Inclusive Societies, OECD Publishing, Paris.- <http://dx.doi.org/10.1787/9789264260245-en>

10. OECD (2018), *Підтримання темпу процесу децентралізації в Україні*, OECD Publishing, Paris – С. 27. <https://doi.org/10.1787/9789264301481-uk>. - <https://read.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/9789264301481-uk#page1>

11. ITC (2018), SME Competitiveness Outlook 2018: Business Ecosystems for the Digital Age.- Geneva

12. Regions Matter: Economic Recovery, Innovation and Sustainable Growth. – OECD Publishing, 2009. – P. 110.

13. Реєстр договорів про співробітництво територіальних громад / Офіційний портал Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minregion.gov.ua/napryamkidiyalnosti/regional-dev/rozvytok-mistsevoho-samovryaduvannya/rejestr/>

14. Асоціація міст України. . – Режим доступу : www.auc.org.ua

15. Поки актуальний принцип добровільності у створенні об'єднаних громад – ним варто скористатися / Прес-центр ініціативи «Децентралізація». – 19.02.2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/news/10644?fbclid=IwAR33h1UbROgsSYbJolt4ZFpygM7LWeOMFLx8iZTv-Cdzn92ILze95sjyB8>

16. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р / Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>

17. Снігова О. Ю. Розкриття потенціалу смарт-спеціалізації для подолання регіональної структурної інертності в Україні // Економіка України. – 2018. – № 8. – С. 75–87.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Смарт-інновації українських міст // Платформа розвитку міст портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://urbanua.org/dosvid/ukrayinski-pryklady/340>

2. Council of Europe Conference of Ministers Responsible for Spatial/Regional Planning (CEMAT) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.coe.int/t/dgap/localdemocracy/cemat/default_en.asp.

3. Territorial Agenda of the European Union – 2020. Towards an Inclusive, Smart and Sustainable Europe of Diverse Regions agreed at the Informal Ministerial Meeting of Ministers

responsible for Spatial Planning and Territorial Development on 19th May 2011 Godolló, Hungary. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nweurope.eu/media/1216/territorial_agenda_2020.pdf.

4. UN-HABITAT. Series: Global Report on Human Settlements. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://unhabitat.org/series/global-report-on-human-settlements>.

5. World cities report – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wcr.unhabitat.org>.

6. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

7. Децентралізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/about>

8. Економічний дискусійний клуб. Всесвітній Економічний Форум [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/>

9. Інститут географії НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://igu.org.ua/uk>

10. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.idss.org.ua/index.html>

11. Інститут громадянського суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.csi.org.ua/>

12. Міжнародний центр перспективних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://icps.com.ua/>